

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
végzése**

Az ügy száma: Kfv.VII.37.487/2020/6.

A tanács tagjai: Dr. Magyarfalvi Katalin
a tanács elnöke
Mészárosné dr. Szabó Judit
előadó bíró
. Farkas Katalin
bíró

A felperes: felperes neve
(felperes címe)

A felperes képviselője: Központi Rendőr Szakszervezet
(címe)
ügyintéző: ... kamarai jogtanácsos

Az alperes: alperes neve
(alperes címe)

Az alperes képviselője: ... kamarai jogtanácsos

A per tárgya: illetmény különbözet megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat:

Fővárosi Törvényszék 7.Kf.650.623/2019/7.

Az elsőfokú bíróság határozatának száma:

Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 46.K.31.927/2019/9.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 7.Kf.650.623/2019/7. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 46.K.31.927/2019/9. számú ítéletét a fellebbezéssel nem támadott, a keresetet részben elutasító rendelkezés érintése nélkül hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot ebben a körben új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A felperes elsőfokú eljárásban felmerült költségét 60.000 (hatvanezer) forintban, a másodfokú eljárásban felmerült költségét 30.000 (harmincezer) forintban, a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét 10.000 (tízezer) forintban, az elsőfokú bírósági eljárás illetékét 133.000 (százharminchármezer) forintban, a másodfokú bírósági eljárás illetékét 178.000 (százhetvennyolcezer) forintban, a felülvizsgálati eljárás illetékét 222.000 (kétszázhuszonkétezer) forintban állapítja meg.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

Tényállás

- [1] A felperes az alperes ... állományában csoportvezető beosztásban teljesített szolgálatot. Az alperes a felperes 2013. január 1-jétől megállapított illetményéről kiadott parancsban az illetményalap 100%-ában meghatározott, 38.650 forint összegű különleges bevetési pótlékát 2012. december 31-i hatállyal megszüntette, egyben tájékoztatta, hogy illetménye - 33.609 forint (20,70%) - eltérítésére a 2012. évi munkájának értékelése alapján kerül sor. A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (rég. Hszt.) 101. § (4) bekezdésére hivatkozással kiadott parancs alapján a felperes összes illetménye - az illetményeltérítés és a beosztási illetmény alapján megállapított illetménykiegészítés figyelembe vételével - 2013. január 1-jétől nem csökkent, változatlan összegű maradt. Az illetményeltérítés címén megállapított összeget az alperes 2015. június 30-ig teljesítményértékelés elvégzése nélkül folyamatosan biztosította. Az alperes 2014. július 1-jei hatállyal kiadott parancsban a felperes részére eseti gépjárművezetői pótlékra való jogosultságot állapított meg.
- [2] Az alperes a 2015. július 1-jén hatályba lépett a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (Hszt.) 351. §-a alapján elkészített, a felperes 2015. július 1-jétől hatályos besorolásáról rendelkező állományparancsban - csoportparancsnok beosztásba osztás mellett - a Hszt. 352. § b) pont szerinti korábbi rendszeres díjazás megállapításakor a 2013. január 1-jétől folyósított illetményeltérítést figyelmen kívül hagyta.
- [3] A felperes 2019. február 25. napján előterjesztett szolgálati panaszát - amelyben az illetményeltérítés rendszeres díjazásba való beszámításának elmaradását és a rendszeresen kapott gépjárművezetői pótlék beszámításának elmaradását sérelmezve kérte a 2016. február 1-2018. december 31. közötti időre 1.497.780 forint elmaradt illetmény különbözet, továbbá 816.863 forint túlmunka díjazásának különbözete, összesen a 2.314.643 forint elmaradt illetmény különbözet kifizetését - az Országos Rendőr-főkapitány elutasította. A határozat indokolása szerint a szolgálati panaszban előterjesztett igény a 2015. július 1-2016. február 24-ig terjedő időszakra elévült, egyebekben megalapozatlan. A felperes a különleges bevetési pótlékra való jogosultsága 2013. január 1-jétől történt megszüntetésével összefüggésben illetményeltérítésre, kompenzációra nem volt jogosult. A Hszt. 352. § b) pont 1. alpontja értelmében a korábbi rendszeres díjazás meghatározásakor a régi Hszt. 101. § (4) bekezdés szerinti illetményeltérítést nem lehetett figyelembe venni. A kizárólag eseti jellegű gépjárművezetői pótlékra való jogosultság okán nincs lehetőség a korábbi eseti gépjárművezetői pótlék állandó illetményelemként történő figyelembevételére sem.

A felperes keresete és az alperes védirdata

- [4] A felperes keresetében a 2016. február 1.- 2018. december 31. közötti időszakra elmaradt illetmény különbözet címén halmazatban 1.497.780 forint (kereset „A” része), és 816.863 forint túlmunka díjazás különbözete (kereset „B” része) - együttesen a 2.314.643 forint - megfizetését kérte. Kérelmét arra alapította a kereset „A” részében, hogy a korábbi rendszeres díjazás összegébe be kellett volna számítani a megszüntetett bevetési pótlék kompenzációjaként 2013. január 1-től 2015. június 30-ig biztosított illetményeltérítést, továbbá a gépjárművezetői pótlékot (Hszt. 352. § b) pont). A kereset számítása szerint elmaradt illetmény különbözet 2016. február 1.-2016. június 30. között 237.990 forint (5 hó x 47.598 forint/hó, amelyből 32.600 forint a gépjárművezetői pótlék be nem számítása miatti összeg), 2016. július 1.-2016. december 31. között 343.566 forint (6 hó x 57.260 forint/hó, amelyből 39.192 forint a gépjárművezetői pótlék be nem számítása), 2017. január 1.-2017. december 31. között 534.732 forint (12 hó x 44.561 forint/hó, amelyből 81.408 forint a gépjárművezetői pótlék be nem számítása), 2018. január 1.- 2018. december 31. között 381.492 forint (12 hó x 31.791 forint/hó, amelyből 87.432 forint a gépjárművezetői pótlék be nem számítása). A kereset „B” részét arra alapította - amennyiben jogos az „A” pont szerinti igény - hogy a peresített időszakban 3418,5 óra túlmunkát nem a megfelelő távolléti díjjal számolták el (a különbözetet az adott hónapra vonatkozó illetmény különbözet alapján számította). Illetmény eltérítéséről az alperes teljesítményértékelés elkészítése nélkül, az összes illetmény csökkenésének elkerülése érdekében rendelkezett, a Főosztályon dolgozók ennek megfelelően a beosztási illetményüktől függően részesültek eltérítésben olyan mértékben, hogy a bevetési pótlék összege kompenzációra kerüljön; a felperes esetében az eltérítés 20,70% volt. A gépjárművezetői pótlékkal kapcsolatban a régi Hszt. nem ismerte az eseti pótlék fogalmát, a felperes a gépjárművezetői pótlékot minden hónapban megkapta, ha a megelőző hónapban a szolgálati gépjárművet vezette, a kifizetés 2015. január és 2015. július között minden hónapban megtörtént.
- [5] Az alperes elsődlegesen a kereset „A” és „B” részének teljes elutasítását kérte. A kereset „A” részét illetően előadta, hogy a Hszt. 352. § b) pont 1. alpontja a régi Hszt. 101. § (4) bekezdés szerinti 2015. évre megállapított illetményeltérítés figyelembe vételét kizárta. A felperes a perbeli időszakban bevetési pótlékre jogosító munkát nem végzett, a régi Hszt. 254. § (2)-(3) bekezdése, a régi Hszt. végrehajtásáról szóló 140/1996. (VIII. 31.) Korm. rendelet (Kr.) 28. § (1)-(2) bekezdése, 50. § (1)-(2) bekezdése, valamint a belügyminiszter irányítása alatt álló egyes fegyveres szervek hivatásos állományú tagjai illetményének és egyéb juttatásainak megállapításáról, valamint folyósítás szabályairól szóló 66/2011. (XII. 30.) BM rendelet (BMr.) alkalmazásával megállapított különleges bevetési pótlékot a jogalkotó a Közrendvédelmi Főosztályon és

szervezeti egységeinél dolgozók számára nem biztosította [BMr. 11. sz. melléklet 3.6. pont]. A BMr. taxatív módon határozta meg a különleges bevetési pótléokra jogosultak körét, a felsorolásban nem szereplő szervezeti egységnél beosztást betöltő hivatásos állományú számára pótlék folyósítására 2013. január 1. után nem volt lehetőség. Teljesítményértékelésre a peresített időszakban nem került sor, a régi Hszt. 102. § (2) bekezdésének azonban csak az illetményeltérítés alkalmazásával lehetett eleget tenni. A felperesnek kizárólag eseti jelleggel került gépjárművezetői pótlék megállapításra, így a Hszt. 351. § (1) bekezdése, (2) bekezdés f) pontja és Hszt. 352. § b) pontja és c) pontja szerint - eseti jellegére tekintettel - nem volt lehetőség a pótlék rendszeres illetményelemként történő elismerésére. A kereset „B” részére előadta, hogy 2015. év júliusáig jogalap nélkül kifizetett 33.609 forint/hónap - amely nem számítható be a 2015. évtől meghatározott illetményébe - nem alapozhatja meg a korábban elvégzett túlmunkánál számolt összeget, a túlmunka után számfejtett illetmény esetében különbözet nem keletkezett.

- [6] Az alperes a kereset összegszerűségét annyiban vitatta, hogy a felperes számítása a 2016. július 1.- 2016. december 31. közötti időszakra hibás, csak a havi 47.598 forint, 6 hónapra 285.588 forint illetmény különbözet számítható, így 2016. évre összesen 523.578 forint. A módosított számítással a teljes felperesi igényt - illetményeltérítésből, gépjárművezetői pótlék beszámításából, túlszolgáltatból adódóan - 2.228.814 forintban találta elfogadhatónak.

Az első- és a másodfokú bíróság ítélete

- [7] Az elsőfokú bíróság az alperest a 2016. február 1. és 2018. december 31. közötti időszakra vonatkozóan bruttó 2.228.850 forint illetmény különbözet megfizetésére kötelezte, egyebekben a keresetet elutasította. Döntését a régi Hszt. 254. § (2) bekezdése és 101.§ (4) bekezdése, továbbá a Hszt. 351. § (1)-(3) bekezdései, 352. § b) pont, 1., 8. és 11. pontjai, 353. §, valamint a 2016. január 1-jétől hatályos 353/A. §, a 2017. január 1-jétől hatályos 353/B. § alkalmazásával hozta meg. Indokolása szerint a felperes 2012. december 1-ig jogosult volt 38.650 forint különleges bevetési pótléokra, melynek megszűnésével az illetménye eltérítésre került olyan módon, hogy az pontosan megegyezett a korábban folyósított bevetési pótlék összegével, az összilletménye változatlan összegű maradt. Az alperes 2013 januárjától a korábbi bevetési pótlék megszüntetését kompenzálta illetményeltérítés formájában. A korábban vezetői döntés alapján, teljesítményértékelés nélkül rendszeresen folyósított összeg az illetmény részévé vált, az nem tekinthető a régi Hszt. 101. § (4) bekezdése szerinti illetményeltérítésnek, ezért az új Hszt. 352. § b) pont 1. alpontja szerint a korábbi rendszeres díjazás körébe tartozik. A felperes 2015. július 1-jét megelőzően rendszeresen részesült

gépjárművezetői pótlékban, így a Hszt. 351. § (1) bekezdése szerinti besorolásakor a pótlék összegét figyelembe kellett volna venni, a növelt illetményt ez alapján kellett volna kiszámítani (Hszt. 352. § 353. §).

- [8] A bíróság - a Hszt. 154. § (2) bekezdése, 353/A. § (1) és (2) bekezdése alkalmazásával - elfogadta az alperes 2016. év tekintetében előterjesztett számszaki kifogását és számítását a felperes 2016. július 1-jétől megváltozott szolgálati időpótléka és a változatlan összegben folyósított illetménye alapján. 2016. évre a követelés összegszerűségét a 11 hónap × 47.598 forint/hónap illetmény különbözettel számította, az ezt meghaladó kereseti kérelmet elutasította. Kitért arra, hogy a 2016. évre járó illetmény összege érintette a túlmunka felperes által ezen időszakra számított összegét. Az alperes az elvégzett túlmunkát és annak mértékét nem vitatta, így a bíróság a túlmunka ellenértékét ez alapján fogadta el 2016. júliusra 12.585 forint, augusztusra 36.388 forint, szeptemberre 34.336 forint, októberre 17.237 forint, novemberre 11.354 forint, decemberre 25.171 forint összegben, a kereset ezt meghaladó mértékét a túlmunka ellenértéke tekintetében szintén elutasította.
- [9] Az alperes módosított fellebbezésében a kereset részbeni elutasítását kérte olyan módon, hogy a részbeni elutasítást az „A” kereset rész illetményeltérítés - „különleges bevetési pótlék” - jogalapja és a „B” kereset rész tekintetében kérte. Indokolása arra vonatkozott, hogy miért nem alapilletményesíthette a bevetési pótlék összegét, és vehette figyelembe a korábban jogalap nélkül folyósított összeget. A fellebbezés szerint mivel a kereset „B” részében meghatározott igény jogalapja a különleges bevetési pótlékhoz kapcsolódik, a túlmunkából illetmény-különbözet sem keletkezhetett.
- [10] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részében az ítéletet helybenhagyta. Az indokolása szerint az elsőfokú ítéletet a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 108. § (1) bekezdése alapján a fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem keretei között vizsgálta felül és nem érintette a fellebbezés híján jogerőre emelkedett elutasított ítéleti rendelkezést, valamint a gépjárművezetői pótlék folytán megítélt illetménykülönbözetet. Hivatkozott arra, hogy a felperes az átszervezések következtében a különleges bevetési pótlékra való jogosultságát elvesztette, de ezen összegre továbbra is jogosult volt vezetői döntés alapján illetményeltérítés címén, az alperes az illetmény részévé tette a korábban vezetői döntés alapján rendszeresen folyósított különleges bevetési pótlék helyett fizetett összeget. Ez az összeg a felperes beosztási illetményének részévé vált, ezért az új Hszt. 352.§ b) pont 1. alpontja szerinti „korábbi rendszeres díjazás” körébe tartozik. Ennek folytán a felperes jogosult a túlóra díjazás-különbözetre is.

Felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [11] A jogerős ítélet ellen az alperes élt felülvizsgálati kérelemmel, kérve annak hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítását a Hszt. 352. § b) pontja és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (továbbiakban: Pp.) 346. § (4)-(5) bekezdései megsértésére hivatkozva.
- [12] Az alperes - a Hszt. 352. § b) pontja, a régi Hszt. 99. § (2) bekezdése, 101. § (4) bekezdése, 102. § (2) bekezdése és 103/B. §-a felhívásával - kiemelte, hogy az illetmény elemeit, illetve azokat az eseteket, amikor a hivatásos állományban szolgálatot teljesítő személy illetménye eltéríthető, a régi Hszt. taxatív és eltérést nem engedően sorolta fel. A felperes szervezetátalakítás keretében, 2013. február 1-től megvalósult áthelyezésével kapcsolatban megállapítható, hogy az átvevő szervezet szervezeti szintje illetménykiegészítés szempontjából nem volt alacsonyabb, ezért a régi Hszt. 103/B. §-a nem volt alkalmazható. Az átszervezést követően a felperes beosztási illetménye sem csökkent, így a régi Hszt. 102. § (2) bekezdése sem volt alkalmazható. A fentiekből következően az alperes az átszervezést követően kizárólag teljesítményértékelés alapján növelhette meg a felperes illetményét, ami nem függött attól, hogy készült-e ténylegesen teljesítményértékelés.
- [13] Az alperes - az ítéletben foglaltakkal szemben - nem „alapilletményesíthette” a különleges bevetési pótlék összegét, kiváltképp, hogy a felperes a szervezeti korszerűsítést követően nem látott el ilyen pótlékre jogosító feladatokat. Amennyiben elfogadható az az okfejtés, hogy az illetmény eltérítésére nem teljesítményértékelés alapján került sor, úgy az alperes arról a régi Hszt. rendelkezéseivel ellentétesen, jogalap hiányában rendelkezett, mivel az illetmény növelésére, eltérítésére a régi Hszt. más rendelkezései nem adtak lehetőséget. Mindezek miatt az alperes az új Hszt. hatályba lépésekor nem vehette figyelembe a korábban jogalap nélkül folyósított összeget.
- [14] A másodfokú bíróság elfogadta, hogy a régi Hszt. 99. § (2) bekezdése az illetmény fogalmának meghatározásakor nem rögzíti az illetményeltérítés jogcímét, ugyanakkor arra az álláspontra helyezkedett, hogy az illetményeltérítés a beosztási illetmény része, mivel az eltérítés mértéke a 2013. január 1-től hatályos parancsban tényszerűen a beosztási illetmény kategóriánál került megjelölésre. A másodfokú bíróság szerint a teljesítményértékelés hiányában rendszeresen folyósított különleges bevetési pótlék helyett fizetett összeget a Hszt. szerinti besoroláskor a rendszeres díjazásba be kellett számítani, arról azonban, hogy a felperes illetménye milyen jogcímen került eltérítésre és ezt az eltérítést milyen jogcímen kellett volna az alapilletmény részének tekinteni, a bíróság nem adott számot.

- [15] A régi Hszt. csupán a 101. § (4) bekezdés szerinti illetményeltérítést ismeri, a Hszt. szabályaival ellentétes, jogalap nélküli illetményeltérítés alapján az alperesnek nem volt jogszabályi lehetősége arra, hogy ezt az összeget a 2015. július 1-től megállapítandó új illetmény összegébe beszámítsa. A jogerős ítélet indokolása hiányos, mivel a másodfokú bíróság nem adott választ arra a kérdésre, hogy teljesítményértékelés hiányában milyen, a régi Hszt.-ben szabályozott jogcímen kapta a felperes 2015. június 30-ig a havi 33.609 forint illetménykiegészítést és azt milyen jogcímen kellett volna beszámítania az alperesnek a Hszt. hatályba lépésekor megállapítandó illetménybe.
- [16] Az alperes kérte, hogy a Kúria - azonos tárgyban folyamatban lévő ügyek nagyobb számára és a „megosztott” ítélkezési gyakorlatra tekintettel - intézkedjen jogegységi eljárás lefolytatásáról.
- [17] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében - helyes indokai alapján - a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Álláspontja szerint az eljáró bíróságok a jogszabályoknak megfelelő eljárásban, az okirati bizonyítékok alapján helytálló döntést hoztak, ítéleteiket megfelelő mértékben indokolták; az a körülmény, hogy az alperes a döntés indokaival nem ért egyet, nem jelenti a Pp. 346. § (4) bekezdése megsértését. Az alperes a jogegységi eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmét nem támasztotta alá megfelelően: a jelen üggyel azonos tárgyban indult perekben az eljáró bíróságok gyakorlata egységes, a másodfokú bíróságok a beszámítási igény tekintetében kivétel nélkül a felperesi álláspontot fogadták el és csupán az ítéleti indokolások módosultak annak megfelelően, hogy az alperes később a jogalap nélküliségre is hivatkozott.
- [18] A felperes szerint az alperes alaptalanul hivatkozott az alacsonyabb beosztásba helyezés szabályaira, ilyen intézkedés ugyanis nem történt. Az eljáró bíróságok helytállóan állapították meg, hogy az alperes a bevetési pótlék megszüntetésekor, annak pótlására alkalmazott illetményeltérítést az érintett főosztály beosztottai részére. Az intézkedés attól, hogy a régi Hszt. nevesíti a teljesítményértékelés alapján történő illetményeltérítés szabályait, nem vált jogalap nélkülivé, azt egyedi, bár több személyt azonos mértékben érintő vezetői döntésként kell elfogadni. A munkáltató az illetményeltérítést a parancsokban megállapított beosztási illetmény részévé tette.
- [19] A felperes kitért arra is, hogy a felülvizsgálati kérelemben - a fellebbezéssel azonosan - szó sem esett a gépjárművezetői pótlék be nem számításáról, pedig annak ténye bizonyított volt. Már az első fokon „egybeszámításra” került az illetményeltérítésből és a gépjárművezetői pótlék be nem számításáról eredő elmaradt illetmény-követelés, ez nem változtat azon a tényen, hogy az első fokon megítélt és másodfokon helybenhagyott 2.228.850 forintból a gépjárművezetői pótlék be nem számítása miatt 240.692 forint elmaradt illetménye keletkezett felperesnek. Az alperes ennek jogalapját sem a fellebbezésében, sem a felülvizsgálati kérelemben nem vitatta, az „önállóan, csak ezen elmaradt illetménykülönbözet

esetén már fellebbezést sem nyújt be, első fokon jogerőssé válás után kifizeti."

A Kúria döntése és jogi indokai

- [20] A felülvizsgálati kérelem - az alábbiak szerint - megalapozott.
- [21] A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem keretei között vizsgálta felül [Kp.115. § (2) bekezdés, 108. § (1) bekezdés].
- [22] A Kúria azonos tényállású ügyekben, azonos tartalmú felülvizsgálati kérelmek elbírálása során - az alábbiak szerint - már állást foglalt a Hszt. 352. § b) pontja helyes alkalmazásáról (Kfv.VII.38.374/2019/6., Kfv.VII.38.334/2019/4., Kfv.VII.38.421/2019/6., Kfv.VII.38.333/2019/6., stb.). Megállapította, hogy a hivatásos állomány tagjának illetményét a 2013. január 1. és 2015. június 30. közötti időszakban a régi Hszt. IX. fejezetében szereplő rendelkezések alapján kellett meghatározni. Az illetmény beosztási illetményből, rendfokozati illetményből, illetménykiegészítésből, szolgálati időpótlékból, valamint a régi Hszt. által meghatározott feltételek fennállása esetén illetménypótlékból állt; az alapilletményt a beosztási és a rendfokozati illetmény együttes összege képezte [99. § (2) bekezdés].
- [23] A beosztási illetmény megállapításához a hivatásos állomány tagját rendfokozata alapján I. vagy II. besorolási osztályba, azon belül a beosztási szintekhez igazodóan beosztási kategóriákba kellett besorolni, a beosztási kategórián belül pedig, az adott beosztásban eltöltött szolgálati idő tartama függvényében meg kellett állapítani az irányadó fizetési fokozatot is [100. § (1)-(2) bekezdés]. A beosztási illetmény összegét a fizetési fokozatokhoz tartozó, a törvény mellékletében meghatározott szorzószámok és a köztisztviselőkre vonatkozó illetményalap szorzata alapján kellett megállapítani [100. § (4) bekezdés].
- [24] A fenti szabályok alapján megállapított besorolás szerinti beosztási illetmény eltérítésére, annak magasabb, vagy alacsonyabb összegben való megállapítására a törvényhozó az állományilletékes parancsnokok számára a Hszt. 101. § (4) bekezdésében, az ott meghatározott keretek között biztosított jogosultságot: a rendelkezés alapján a parancsnok a beosztási illetményt „a meghatározott személyi juttatások előirányzatán belül a tárgyévet megelőző év teljesítményértékelés alapján” legfeljebb 30%-kal magasabban, illetve 20%-kal alacsonyabban állapíthatta meg. A teljesítményértékelést a Hszt. hatálya alá tartozók esetében a 82-83. §-ok és más jogszabályok [pl. a közszolgálati egyéni teljesítményértékelésről szóló 10/2013. (I.21.) Korm. rendelet] alapján kellett elvégezni.
- [25] Különleges bevetési pótlék megállapítására különlegesen veszélyes szolgálati feladatok ellentételezése érdekében, és az ilyen feladatok végrehajtásához szükséges folyamatos intenzív felkészülés ösztönzésére kerülhetett sor „kizárólag az ilyen jellegű

tevékenységet közvetlenül ellátó állomány részére" [Kr. 50. § (1)-(2) bekezdés]; a pótlék a rendőr-főkapitányságok jogszabályban meghatározott egységeinél arra „jogosító tevékenységet közvetlenül ellátó” személyeknek volt megállapítható [BMr. 11. melléklet 3. pont].

- [26] A jelen felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás szerint a felperes 2013. január 1-jétől nem volt jogosult különleges bevetési pótléokra, ám az annak megfelelő összeget az alperes illetményeltérítés címén - a beosztási illetmény részeként - megállapította és folyósította a továbbiakban is annak érdekében, hogy a felperes illetménye ne csökkenjen. Az erre vonatkozó első parancsban még szerepelt az illetményeltérítés alapjául a teljesítményértékelésre történő hivatkozás, az ezt követő okiratokban azonban az már feltüntetésre nem került. Illetményeltérítés alapjául szolgáló teljesítményértékelés ténylegesen egyik évben sem készült. A fentiek alapján megállapítható, hogy a felperes illetményének eltérítésére a Hszt. 101. § (4) bekezdésével ellentétesen került sor.
- [27] A Kúria a fent megjelölt ítéleteiben egyetértett az alperes azon hivatkozásával, hogy a Hszt. 352. § b) pontjában szabályozott korábbi rendszeres díjazást a régi Hszt. felsorolt rendelkezései alapján kellett meghatározni és azzal is, hogy a felperes részére 2013. január 1-től megállapított illetményeltérítést a munkáltatói jogkör gyakorlója ezen időponttól és a későbbi években sem tehetette a beosztási illetmény részévé. Az illetmény összetevőit a régi Hszt. 99. § (2) bekezdése sorolta fel, az illetményeltérítés nem képezett ide tartozó, önálló jogcímű illetményelemet. A besorolás szerinti beosztási illetmény meghatározása objektív kritériumokon alapult, annak eltérítésére csak a tárgyévi munka értékelésének eredményeként kerülhetett sor. A régi Hszt. 101. § (4) bekezdésében a törvényhozó a hivatásos állomány tagját megillető illetmény meghatározásában annyiban valóban önálló döntési jogkört biztosított a munkáltatónak, hogy az előző évi munkateljesítményt, az elvégzett munka minőségét és mennyiségét - annak mérése eredményeként - a beosztási illetmény eltérítésével ellentételezhette. Az a körülmény azonban, hogy ezt az eltérítést a besorolás szerinti beosztási illetmény százalékos mértékéhez igazítva rendelte meghatározni, nem jelenti azt, hogy az e címen megállapított összeg a beosztási illetmény részévé vált volna, amelyre a felperes 2013-tól kezdve - teljesítményértékelés elvégzésétől függetlenül - folyamatosan jogosult lett volna. A felperes - az eljáró bíróságok álláspontjával ellentétben - nem vált jogosulttá az illetményeltérítés címén juttatott összegre annak folytán, hogy azt az alperes a beosztási illetménybe ténylegesen beszámította, vagyis a Hszt. 99. §-a alapján megállapított besorolási illetményhez hozzáadta.
- [28] A régi Hszt. IX. fejezete illetményrendszerre vonatkozó szabályozásában nem található olyan rendelkezés, amely az alperes illetmény megállapítása tárgyában rendelkezni jogosult vezetőjét a

beosztási illetmény perbeli módon történt eltérítésére a hivatásos állomány tagja által elvégzett munka értékelése nélkül jogosította volna fel. Nem volt a régi Hszt.-nek olyan rendelkezése sem, amelyből levezethető lenne az állományilletékes parancsnok, vagy más vezető arra vonatkozó felhatalmazása, hogy valamely munkatevékenység tényleges ellátásához, feladatvégzéshez, különleges munkakörülményekhez rendelt pótlék - jogalkotói rendelkezés, illetve a feladatok, körülmények változása folytán történt - megszűnése esetén a kieső illetményelem „helyettesítéséről” a beosztási illetmény eltérítésével, vagy más illetményelem biztosításával saját hatáskörben rendelkezzen. Az alperes megalapozatlanul, egyebekben a saját érvelésével is ellentétesen hivatkozott arra, hogy a felperes illetményét attól függetlenül megnövelhette, hogy nem készített teljesítményértékelést, az eltérítés feltételül a régi Hszt. 101. § (4) bekezdésében előírt értékelés elkészítése nem volt mellőzhető.

- [29] A Kúria az EBH2009.2082. számon közzétett határozatában kimondta: a szolgálati viszony az állam és a hivatásos állomány tagja között létrejött különleges jogviszony, amelyben mindkét felet a sajátos szolgálati körülményeknek megfelelő, a törvényben és más jogszabályokban meghatározott jogosultságok illetik és kötelezettségek terhelik. A szolgálati viszonyra vonatkozó szabályok ezért alapvetően kógensek, ami miatt nincs lehetőség eltérő, a hivatásos állomány tagja részére kedvezőbb megállapodás megkötésére úgy, ahogyan arra a munkaviszonyban foglalkoztatott munkavállalók esetében a Munka Törvénykönyve lehetőséget ad.
- [30] A Kúria korábban rámutatott arra is, hogy a régi Hszt.-ben szabályozott illetményrendszer kifejezi a szolgálati beosztáshoz kapcsolódó felelősséget, a hivatásos szolgálattal járó többletkötelezettséget, a rendvédelmi szerv szervezetrendszerében a szervezeti szintek (helyi, területi, országos) közötti különbséget, továbbá az illetménypótlékok útján honorált többletteljesítményt. A hivatásos állomány tagjaira vonatkozó jogszabályi rendelkezések kógensek (EBH2010.2259.). A Kúria rögzítette azt is, hogy a kógens rendelkezések nem értelmezhetők kiterjesztően (EBH2016.M.11.), kógens törvényi rendelkezés alkalmazásakor nem lehet az érdemi döntést analógiára alapozni (BH2016.250.). A jogalkotó hatáskörébe tartozik annak eldöntése, hogy megteremt-e valamely juttatást a munkavállaló részére, és az is, hogy azt milyen feltételek előírásával teszi (BH2015.79.).
- [31] A régi Hszt. - a 2015. július 15-én hatályba lépett Hszt.-vel egyebekben azonosan - kógens szabályozást tartalmaz, kógens jogszabályi rendelkezésektől a felek megállapodása és a munkáltató egyoldalú nyilatkozata sem térhet el. A régi Hszt. kimondta, hogy semmis az a jognyilatkozat, vagy annak az a része, amely szolgálati viszonyra vonatkozó szabályba vagy egyébként jogszabályba ütközik; a semmisséget hivatalból kell figyelembe venni [9. § (1)-(2) bekezdés]; részben érvénytelen jognyilatkozat helyett a szolgálati

viszonyra vonatkozó szabályt kell alkalmazni, kivéve ha a felek az érvénytelen rész nélkül nem állapodtak volna meg [10. § (2) bekezdés].

- [32] A Kúria az azonos tárgyú ügyekben hozott ítéleteiben rögzítette azt is, hogy jogalkotói döntés következtében megszűnt illetményelemek pótlásáról a munkáltató, jogszabályban foglalt, kifejezett ez irányú felhatalmazás hiányában érvényesen nem rendelkezhet, eltérő rendeltetésű és feltételrendszerű díjazási jogcímet - ahogyan arra a jelen ügyben sor került -, nem alkalmazhat. A régi Hszt.-ben a törvényhozó szabályozta azt, hogy a hivatásos állomány tagjának milyen esetekben nem csökkenhet az illetménye. A régi Hszt. 102. § (2) bekezdése a beosztási illetmény csökkenését tiltja, a korábban - a régi Hszt., a Kr. és a BMr. rendelkezései alapján - biztosított különleges bevetési pótlék megvonásával azonban a felperesnek nem a beosztási illetménye, hanem az összes illetménye csökkent. A Hszt. 103/B. §-a kompenzációs illetménykiegészítés biztosítását illetménykiegészítés csökkenését eredményező szervezeti átalakítás esetére írja elő, a megszüntetett illetménypótlék miatt kiesett díjazás kompenzálására e rendelkezés sem alkalmazható. A jogalkotó az illetménypótlékre való jogosultság elvesztésének perbeli esetére ilyen szabályozást nem alkotott.
- [33] A Kúria a határozataiban kiemelte, hogy az illetmény-különbözet tárgyában folyamatban lévő, azonos tényállású perek tárgyát nem a 2013. január 1. és 2015. június 30. közötti időszakra kifizetett illetményeltérítés visszafizetése képezi, a jogvitában a bíróságoknak arról kell döntenüik, hogy a Hszt. 2015. július 1-jei hatályba lépésével elvégzendő besoroláskor, az ekkor megállapítandó illetménybe be kell-e számítani olyan illetményelemet, amelyet az alperes korábban a régi Hszt. 101. § (4) bekezdésébe ütközően, illetve jogszabályi felhatalmazás nélkül állapított meg. A jogszabályba ütköző, ekként érvénytelennek minősülő munkáltatói intézkedésre, függetlenül attól, hogy az intézkedés a 2013. január 1. és 2015. június 30. közötti időszakban hatályosult (annak alapján a felperes részére illetményeltérítést fizettek), jogosultságot alapítani nem lehet, a 2015. július 1-től járó illetmény meghatározásakor annak figyelembe vétele nem kérhető.
- [34] Az eljáró bíróságok a fentiekkel ellentétes jogértelmezés eredményeként jutottak arra a következtetésre, hogy az alperesnek a Hszt. által elrendelt besoroláskor a 352. § b) pontban szabályozott korábbi rendszeres díjazás összegébe bele kellett volna számítani az illetményeltérítést, ami miatt a felperes jogosult a keresettel érvényesített illetmény-különbözetre. A 2013. január 1-től illetményeltérítés címen megállapított és kifizetett összegek a kifizetés tényétől sem váltak a beosztási illetmény részévé, a megszüntetett pótlék „alapilletményesítéséről” a parancsnok saját hatáskörben, mérlegelés jogkörben nem rendelkezhetett.
- [35] Az alperes által felhozott okok alapján jogegységi eljárási indítványozásának - a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 32-33. §-aiban foglalt - feltételei

nem állnak fenn, a kért eljárás kezdeményezésének az ügyben nincs helye.

- [36] Az alperes a Pp. 346. § (4)-(5) bekezdése megsértésére részben megalapozottan hivatkozott.
- [37] A Kúria korábban, a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény indokolási kötelezettséget szabályozó 221. § (1) bekezdése megsértésének vizsgálata kapcsán már rámutatott: az a kérdés, hogy a bíróság a perben vitás kérdések eldöntése szempontjából releváns jogszabályokat helyesen értelmezte, az ügyre vonatkoztatva helyesen alkalmazta-e, a Pp. 221. § (1) bekezdése alapján nem dönthető el, az ítélet tartalmi követelményeit, az indokolási kötelezettség kereteit meghatározó rendelkezésre hivatkozás nem teremt lehetőséget arra, hogy a Kúria a jogerős ítéletet a perben felmerült valamennyi vitás kérdésben felülvizsgálja (Mfv.III.10.260/2019/5.). Ez a megállapítás a jelen perben, a Pp. 346. § (4)-(5) bekezdései alkalmazása során is irányadó.
- [38] A jogerős ítélet tartalmazza a felek főbb érveit, a bíróság döntését, az alkalmazott jogszabályokat és azokat az indokokat, amelyekből kitűnik, hogy a másodfokú bíróság az alperes érveit miért nem tartotta helytállónak. A másodfokú bíróság azonban az indokolási kötelezettségének a szükséges mértékben nem tett eleget, mert az egyösszegű elsőfokú ítéleti marasztaláshoz kapcsolódóan nem határozta meg pontos összegben, hogy a gépjármű vezetői pótlékhoz kapcsolódóan mit tekintett meg nem fellebbezett ítéleti marasztalásnak, amelyre így a felülbírálat nem terjedt ki.
- [39] A felülvizsgálati kérelem elbírálásánál nem volt figyelmen kívül hagyható, hogy olyan jogerős másodfokú ítélethez kapcsolódóan került benyújtásra, amely csak a fellebbezett részében bírálta felül az elsőfokú bíróság döntését. A másodfokú bíróság ítéletéből kitűnően nem volt fellebbezéssel érintett az elsőfokú ítélet keresetet részben elutasító döntése, valamint a gépjárművezetői pótlék folytán megítélt illetmény-különbözet. A másodfokú jogerős ítélet az elbírálási körhöz kapcsolódóan - a fellebbezett részben vitás jogkérdést alapul véve - kizárólag a bevetési pótlékot kompenzáló korábbi munkáltatói döntéssel megállapított illetményeltérítést értékelte és kizárólag erre alapítottnan tette meg a felülbírálatot és teljeskörűen kirekesztette a felülbírálat köréből a gépjárművezetői pótlék folytán megítélt illetmény-különbözetet a teljes kereset vonatkozásában. A túlóra díjazás különbsége tekintetében sem történt meg a gépjárművezetői pótlékra vonatkozó felülbírálat, erre nézve is kizárólag a korábban vezetői döntéssel megállapított illetmény különbséget értékelésével hozott döntést a másodfokú bíróság.
- [40] Az eljárt bíróságok a felperes azon kereseti kérelme megalapozottságáról, amelyben az illetményeltérítés rendszeres díjazásba való beszámítását, annak alapján illetmény különbséget megfizetését kérte (kereset „A” és „B” részét is érintően) a Hszt. 352. § b) pontja megsértésével foglaltak állást. A felperes az illetményeltérítésre vonatkozó részében jogszabályba ütköző,

részlegesen érvénytelen munkáltatói intézkedésre nem alapíthatott jogosultságot. Az annak alapján megállapított és kifizetett, ekként jogalap nélkülinek minősülő összegnek a Hszt. 352. § b) pont szerinti korábbi rendszeres díjazásába való beszámítására, a Hszt. szerinti besorolásánál történő figyelembevételére, illetmény különbözet megfizetésére a felperes nem tarthat igényt.

- [41] A felperes nem terjesztett elő olyan kereseti kérelmet (az „A” és „B” részt érintően), amely az illetményeltérítés nélkül számított, különböző jogalapon álló követeléseitösszepszerűen elkülönítve tartalmazná. Az eljárás bíróságok – téves jogi álláspontjuk folytán – ennek tisztázásáról nem gondoskodtak, ezért a Kúriának a fellebbezéssel és felülvizsgálati kérelemmel érintett körben nincs lehetősége érdemi döntés meghozatalára.
- [42] Ezért a Kúria a jogerős ítéletet, továbbá az elsőfokú bíróság ítéletét – a Kp. 121. § (1) bekezdés a) pontja alkalmazásával, fellebbezéssel nem támadott, keresetet részben elutasító rendelkezés érintése nélkül – hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot ebben a körben új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította. A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak tisztáznia kell a különböző jogcímenek előterjesztett keresetekösszepszerűségét, az érdemi döntést pedig a Kúria fenti jogértelmezését követve kell meghoznia.

Záró rész

- [43] Az alperes a felülvizsgálati eljárásban a jelen végzés meghozataláig költségigényt nem terjesztett elő, az első- és másodfokú perköltsége vonatkozásában a Kp. 35. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 81. § (5) bekezdésében előírt költség felszámítást nem csatolt, ezért a Kúria mellőzte e körben a határozathozatalt. A felperes az első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárásban is csatolta költségfelszámítását, ezért a Kúria a felperes perköltségét, valamint az első- és másodfokú bírósági, valamint a felülvizsgálati eljárás illetékét az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 45/A. § (2) bekezdés, 46. § (1) bekezdés, 50. § (1) bekezdés alkalmazásával megállapította, annak viseléséről az elsőfokú bíróságnak kell a megismételt eljárásban döntenie.
- [44] A végzés elleni felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.
- [45] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el [Kp. 115. § (2) bekezdése által alkalmazni rendelt Kp. 114. § (1) bekezdése].

, 2020. október 21.

. Magyarfalvi Katalin s. k. a tanács elnöke, Mészárosné dr. Szabó Judit s. k. előadó bíró, Dr. Farkas Katalin s. k. bíró

